

Pandemiyanın ikinci dalğasının geniş yayılması ilə əlaqədar bir sıra ölkələrin təcrid rejiminə qayıtması məktəbləri yenidən distant təhsil formatına keçməyə məcbur etdi. Bu dəfə müəllimlər təcrid rejiminə daha yaxşı hazırlaşsalar da, bütün çətinliklərin qarşısını almaq heç də asan olmayacaq.

“Promethean” Təhsil Strategiyası Departamentinin rəhbəri, doktor Con Kollik distant təhsilə qayıtmanın nə kimi problemlərə səbəb olacağını və 2021-ci ildə təhsil sahəsində bizi hansı trendlərin gözlədiyini izah edir.

Planetin əhalisinin yarısından çoxu internetə qoşula bilmir

Ötən il onlayn təhsil gözlənilmədən hamı üçün adi dərsləri tamamilə əvəz etdi. Məlum oldu ki, nəinki bir çox məktəblər "distant" a keçməyə hazır deyildi, məktəblilərin özlərinin də bəzən onlayn texnologiyalardan istifadə etmək imkanları yox idi. Bu gün dünya əhalisinin 20% -dən azı geniş zolaqlı şəbəkəyə çıxış imkanına malikdir. Planetin əhalisinin yarısından çoxu internetə qoşula bilmir. Bu, inkişaf etməkdə olan ölkələrin problemi kimi görünür. Lakin, əslində, hər şey o qədər də asan deyil: çox vaxt zəngin dövlətlərin sakinləri də internetə daxil ola bilmir. Məsələn, ailədə bir neçə uşaq var, amma hər uşağa bir kompüter yoxdur. Və ya mənzildə internet var, lakin onun

Müəllimlər tədrisin qismən onlayn keçirildiyi hibrid təhsil formalarına hazırlaşmalıdırlar

sürəti təlim videolarını yükləmək və ya Zoom konfranslarında iştirak etmək üçün kifayət deyil.

Bir qayda olaraq, şəhər sakinlərinin şəbəkəyə giriş problemləri daha azdır. Yalnız tamamilə yoxsul ailələr internetə qoşula bilmir. Pandemiya zamanı bəzi müəllimlər ev-ev gəzərək şagirdlərinə tapşırıqlar gətirirdilər ki, hamının eyni öyrənmə şəraiti, imkanı olsun. Lakin global rəqəmsal bərabərsizlik həll olunmamış problem kimi qalır.

Səriştə çatışmazlığı

Texnoloji çətinliklərdən başqa, pandemiya müəllimlərin səriştələrinə də yeni tələblər gətirdi. Bütün müəllimlər məsafədən

təhsilə kəskin keçid üçün hazır deyildi: bir çoxunun onlayn resurslardan necə istifadə etmək barədə bilikləri yox idi.

“Promethean”ın 2020-2021-ci illərdə təhsildə texnologiyanın inkişafı ilə bağlı hesabatına əsasən, məktəblərin yalnız 1 faizi müəllimlərin ən yeni texnologiyalarla öyrətməsini prioritet hesab edir. Bununla yanaşı, müəllimlərin 41 faizi rəqəmsal alətləri müstəqil şəkildə mənimsəməli olur.

Bu gün rəqəmsal təhsilin inkişaf strategiyasına ehtiyacımız var. Biz məktəbin divarları arasına qayıdıraq, lakin müəllimlər hələ də tədrisin qismən onlayn keçirildiyi hibrid təhsil formalarına hazırlaşmalıdırlar. Belə strategiya

istənilən pandemiya və gələcəyin digər problemlərinə hazır olmağa imkan verəcəkdir.

Müəllimlərin təhsili, o cümlədən, Ed-tech (təhsil texnologiyaları) şirkətlərinin üzərinə düşür: onlar ən yeni texnologiyaların tətbiqi üzrə məktəblərə daim məsləhət verməlidirlər. Bundan əlavə, onların qarşısında rəqəmsal alətləri daha sadə, asan və mümkün qədər aydın etmək vəzifəsi durur.

Distant təlim adi dərslərdən texnologiyaların istifadəsini ləğv etmir. Bu, həm də tanış olmayan rəqəmsal mənbələrin keyfiyyətini öyrənməyə vaxt qazanmağa kömək edəcək. Məsələn, müəllim hazır təhsil məzmununu ax-tarmaq və yoxlamaq əvəzinə, öz dərslərini qeyd edib şagirdlərlə bölüşə bilər.

Dərs hazırlığı proqramı və təhsil xidmətləri artıq yaradılmış təhsil məzmununun ötürülməsi üçün vasitədir. Beləliklə, müəllimin hazırladığı materiallardan dəfələrlə istifadə edilə bilər.

Onlayn sosiallaşdırma

Minilliklər boyu təhsil sosial fəaliyyət olub. Uşaqlar məktəbə

gəldikdə, ilk növbədə, onlara kollektivin bir hissəsi olmağı öyrədirlər. Sınıfdə şagirdlər daim dostları və müəllimləri ilə ünsiyyət qurur, qruplarda çalışırlar. Uşaqlar bir-birindən təcrid olunarsa, o zaman yeni bilik almaq üçün motivasiyaları yox olur.

Onlayn təlimdə sosial qarşılıqlı əlaqə kifayət deyil. Onlayn dərslər sinif məşğələlərinə məxsus dərəcədə oxşar olarsa, onun yoxluğunu kompensasiya etmək olar. Bunun üçün məktəblilərlə daha çox ünsiyyət qurmaq, onların bacarıqlarını inkişaf etdirmək lazımdır.

Onları, sadəcə dərslərdən fəsil-ləri oxumağa məcbur etmək düzgün deyil. Təhsil proqramları şagirdlərin iştirakı ilə hazırlanıqda "icma təhsili" metodikasını bu problemin həllinə kömək edir.

Məktəblilər distant məşğələlər zamanı müəllimi, hətta o, boş sınıfdən video əlaqə vasitəsilə dərsi izah etsə belə, onu görmək, onunla ünsiyyət qurmaq istəyir. Bu format interaktiv onlayn təhsil platformalarından istifadə etməkdən daha effektivdir.

Oruc MUSTAFAYEV